

Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis
899. mál.
nefndasvid@althingi.is

Reykjavík 13.04.2023

Efni: Umsögn frá FÍL er varðar frumvarp til laga um breytingu á kvikmyndalögum, nr. 137/2001 (framleiðslustyrkur til lokafjármögnunar o.fl.) mál nr. 899.

Það var mikið framfaraskref að móta nýja Kvikmyndastefnu og ánægjulegt að sjá að stjórnvöld og hagsmunaaðilar vinna samstíga að eflingu greinarinnar. Íslensk kvikmyndagerð er vaxandi atvinnugrein og íslenskra kvikmyndir og sjónvarpsþáttaraðir vekja athygli hérlendis og erlendis.

Við breytingu á kvikmyndalögum viljum við vekja athygli á nokkrum aðkallandi atriðum í kvikmyndastefnu íslenskra stjórnvalda sem er styrking innviða kvikmyndagerðar og starfsumhverfi.

Í inngangi að Kvikmyndastefnu 2020 – 2030 segir ráðherra menningarmála m.a.

“Hins vegar kallar stefnan eftir markvissum skrefum til þess að styrkja innviði kvikmyndagerðar enn frekar með samkeppnishæfum fyrirtækjum, framúrskarandi starfsumhverfi og sjáfbærum gildum.”

Þetta hljómar mjög vel og þegar litið er á markmið III eru tilgreindar þær aðgerðir sem ætlað er að ná markmiðum – m.a. þeim sem eru tilgreind hér fyrir neðan.

Markmið III. Sterkari samkeppnisstaða – betra starfsumhverfi (bls 14 – 16)

“Kvikmyndastefna kallar eftir því að hlið verði enn betur að mikilvægum þáttum sem styčja við uppbyggingu á sterku, sveigjanlegu og iðölskylduvænu starfsumhverfi og samkeppnishæfri kvikmyndagerð sem hefur sjáfbærni að leiðarjóni. Kvikmyndagerð skilar nú þegar umtalsverðum menningarlegum og efnahagslegum verðmætum til samfélagsins. Velta greinarinnar er að meðaltali 27 miljarðar á ári og hún er uppspretta atvinnu nokkurra þúsunda Íslendinga.”

“Stefnan kallar eftir aðgerðum sem efla starfsumhverfi kvikmyndagerðar og gera henni kleft að laða til sín hæfileikaríkt starfsfólk. Mikilvægt er að greinin tileinki sér sjáfbær gildi, en undir það falla margvísleg markmið á borð við samfélagslega ábyrgð og að iðölskyldugildi og jafnréttisjónarmið séu í hávegum hjóð. Líður í eflingu starfsumhverfis greinarinnar er að tryggja tækfæri listfólks á sviði kvikmyndagerðar til að sinna frumsköpun, líkt og gert er í öðrum listgreinum.”

Aðgerð 6. Samkeppnishæft endurgreiðslukeiði og skattaávilnanir

Aðgerð 7. Þróun kvikmyndaklasa

Aðgerð 8. Hagvísar og mælaborð

Aðgerð 9. Sterkt og sveigjanlegt starfsumhverfi

a. Fjölskylduvæn kvikmyndagerð

b. Sjá.fbær kvikmyndagerð styður við orðspor og samkeppnishæfni

c. Starfslaun hífunda kvikmyndaverka

<https://www.stjornarradid.is/library/02-Rit--skyrslur-og-skrar/Kvikmyndastefna%20til%20%20c3%a1rsins%202030.pdf>

Þetta er allt gott en mun ekki eitt og sér skapa framúrskarandi starfsumhverfi, meira þarf til.

Kvikmyndagerð á Íslandi er að stórum hluta fjármögnuð með opinberu fé og við fagið vinna þúsundir einstaklinga sem flestir starfa án kjarasamnings. Til að byggja upp betra starfsumhverfi er nauðsynlegt að ráðning starfsfólks byggji á kjarasamningum - að laun, réttindi og skyldur séu ekki einhliða ákvörðun framleiðanda í hverju verkefni. Það er á allan hátt óeðlilegt að milljörðum af opinberu fé sé varið til starfsemi þar sem launasetning þeirra þúsunda starfsmanna sem að koma byggji á geðþótta ákvörðunum örfárra einstaklinga.

Í Kvikmyndastefnu 2020 - 2030 kemur fram að stjórnvöld vilji miða íslenska starfsemi við norðurlöndin og við bendum á að þar er áratuga hefð fyrir öflugum kjarasamningsumhverfi allra sem að koma. Að starfa samkvæmt kjarasamningum er hornsteinn þess að búa til heilbriggt og gott starfsumhverfi eins og stefnt er að skv Kvikmyndastefnu til ársins 2030. Það eykur jafnrétti og gagnsæi og er mikilvægur liður í því að greinin laði til sín hæfileikaríkt fólk. Listaháskóli Íslands útskrifar leikara og nú bráðlega kvikmyndagerðarfólk og kjarasamningar þjóna mikilvægum tilgangi í því að þessir einstaklingar hefji störf að námi loknu í heilbrigðu umhverfi þar sem samið er um bæði réttindi og skyldur á tvíhliða grundvelli.

FÍL hefur ítrekað kallað eftir því að:

- Kvikmyndamiðstöð og aðrir opinberir sjóðir og fyrirtæki s.s. RÚV geri það að skilyrði fyrir úthlutun og/eða samstarfi að listamönnum sé greitt samkvæmt kjarasamningum.
- Að listamenn njóti velgengi sinna verka með þeim hætti að hagnaði sé deilt til þeirra með rétthafagreiðslum/royalties eins gert er á norðurlöndum og flestum öðrum ríkjum sem við viljum bera okkur saman við.

Royalties eða rétthafagreiðslur skipta miklu máli fyrir listamenn og þegar frumvarpinu er breytt með það í huga að hagnaði verka verði að einhverju leiti skilað til Kvikmyndasjóðs þá viljum við gera þá kröfu að listamenn verkefnisins fái einnig sanngjarnan hlut af þeim hagnaði því án þeirra væri ekkert kvikmyndaverk.

Við hvetjum alþingismenn til að lögfesta einnig það skilyrði að styrkhafar kvikmyndasjóðs greiði listamönnum og öðru starfsfólki er kemur að kvikmyndagerð laun samkvæmt kjarasamningum.

Fyrir hönd stjórnar FÍL

Birna Hafstein, formaður FÍL

Hrafnhildur Theodórsdóttir, framkvæmdastjóri FÍL